

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (KYHL) 20 v
- katsaus menneeseen ja tulevaan
Lammin päivät 4.10.2006.

Henkilökohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä
Camilla v . Bonsdorff

A. Ennen Kyhliä....(cvb Espoo 1978-1983)

- 1. apulaiskj. Hans Korsbäck toivotti tervetulleeksi seuraavasti:
- mitä vähemmän teet sen parempi!**
- 2. Toisen viikon tutustumisvierailu tekniseen virastoon,
- harmaapukuinen johtoryhmä istui hiljaa ja kysyi sitten:
mitä sinä meistä haluat?**
- 3. eka tehtävä: khs kehotti ysltk:aa antamaan esityksen mihin tuleva
kaatopaikka tulisi sijoittaa Espoossa -aikaa 3 kk (helmi-huhtikuu)

- teimme asiantuntijoiden avulla selvityksen, ”kaatopaikan sijoitus
Espoossa ottaen huomioon jätteiden hyötykäyttömahdollisuudet”...
paikka ei myöskään osoitettu mutta kriteerit sen hakemiselle...**
- 4. kaavoitusyhteistyö:
ksv:n edustajan nimeäminen Espoonlahden maiseman
kehittämissuunnitelman ohjausryhmään,
- kaupsuvirastopäälikkö Fager: ysltk:lla ei oikeutta tehdä
ko.selvityksiä, ei nimetä edustajaa...**

Tehtävien priorisointia Espoossa(1983), - jolloin ei vielä viranomaistehtäviä

1. ympäristönsuojeluohjelman toteutus

1. ympäristön tilan perusselvitykset, konsulttien kanssa

2. aloitteet muille virastoille

4. koulutus, alustukset eri kohderyhmille mm koulut ,työväenopisto..

5. Kaava-lausunnot

6. neuvonta

**Yleisiä ympäristönsuojelun edistämishommia kyllä riitti, jo silloin!
Kun lähdin Espoosta lääninhallitukseen meitä oli jo 5henkilöä.,
mutta alussa olin yksin..**

YSV eli YYY oli aktiivinen jo 1980-luvun alussa, olihan vapaaehtoisia ympäristölautakuntia monessa sivistyneessä kunnassa ja viranhaltijoitakin lähes 40h. Eräät aktiivit mm Stefan, ja cvb (ora,jouko, seffe,kari w, kirsti ja rolf)

laati ensimmäiselle ympäristöministerille v. 1985 kirjeen:

” Vetoamus kuntien ympäristöhallinnon kehittämiseksi” siinä todetaan mm:

- olemme odottaneet kuntien ympäristöhallintolakia ja lakisääteisiä lautakuntia v. 1981 alkaen,**
- olemme usein kokeneet kuntalaisen aktiivisen tuen ja toisaalta myös muun kunnallishallinnon vastentahtoisen suhtautumisen työhömmme**
- Kuntalaiset vaativat omalta kunnaltaan ja meiltä toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi ja parantamiseksi.**
- Kunta tarvitsee luonnontalouden asiantuntemusta ja lakisääteisen lautakunnan heti, jotta ympäristöasiat voidaan jo ennakoita ottaa huomioon kunnallisessa päätöksenteossa yhä vakavammaksi tulevien ympäristöongelmien ratkaisemiseksi.**
(KYHL-kirja siv.38).

B. sitten saatiin i KYHL... vuonna 1986..

Laki kuntien ympäristösuojeluhallinnosta edellytti mm että kaikkien yli 3000 asukkaan kunnan tuli perustaa itsenäinen ympäristönsuojelulautakunta.

Toiveemme toteutui!

Mutta , ilman pakkoa sitä ei todennäköisesti olisi saatu moneen kuntaan

Omakohmainen kokemus maamme pääkaupungista johon olin siirtynyt

v.1985

oli ennen Kyhli että ympäristölautakunnan pöytäkirjaa saatiin odottaa viikkoja kun sihteerinä

toiminut tärkeä kanslian virkamies ei katsonut sitä mitenkään kiireelliseksi vaikka silloin jo

hoidimme lakisääteisiä ilmansuojelutehtäviä..

Tampere –esimerkki

(Laine&Peltosen väitöskirja ,Ympäristökysymys ja aseveliaksi-Ympäristön politisoituminen Tampereella vv 1959-95.(2003) :

Tampereella 1980-luvun puoliväli koettiin ympäristöliikkeen taitekohtana. Tällöin Kojjärvi liikkeen radikaali ympäristöajattelu ja kansalaistottelemattomuus vähitellen laantui. Ympäristöhallinnon kehitys(Ym oli perustettu 1983) ja ehkä vihreiden pääsy valtuustoihin 1984 kunnallisvaaleissa, vähensi ympäristöprotestien tarvetta.

Tampereella päätös ympäristölautakunnan perustamisesta syntyi varsin myöhään .eli juuri ennen lain määräajan umpeutumista, sitä kommentoitiin seuraavasti:

*Tampereelle **joudutaan** monien harmiksi lopultakin perustamaan ympäristölautakunta. Nimenomaan joudutaan perustamaan ,sillä **vapaaehtoisesti sitä tuskin olisi koskaan perustettu**. Mutta laki on laki, ei kai sen tuloa voi enää pitkittää millään verukkeella...*

(Viista , Tampereen Luonto, 1985)

Miksi KYHL oli ja on, tärkeä ?

- Alussa oli tärkeää että lain myötä myös saatiin **valtionosuutta** ympäristönsuojelutehtävien hoidosta aiheutuviin kuluihin eli suora tuki kuntaan! Se ei jatkunut pitkään ..loppui 1993.
- Alussa ja myös vielä: **Ympäristönsuojelu tunnustettiin yhteiskunnallisesti merkittäviksi asiaksi ja se tuli ottaa huomioon myös kunnallisessa päätöksenteossa.**

(Hallituksen lakiesityksen mukaan tavoitteena on ”että kunnallishallinnossa on hyvin toimiva, tehokas, **kuntalaisia herkästi kuunteleva** sekä riittävän yhdenmukainen ja yhtenäinen ympäristönsuojelun hallinto, jonka keskeinen toimielin on ympäristönsuojelulautakunta”

Uusi itsenäinen lautakunta sai **tärkeitä tehtäviä ja keinoja** ympäristönsuojelun edistämiseksi

- **itsenäinen, lakisääteinen lautakunta**
 - kytki laajan joukon ihmisiä kunnissa eri puolueista käsittelemään ympäristönsuojeluasioita osana muuta yhteiskunnallista päätöksentekoa , ja - yleinen ympäristötietoisuus lisääntyi (L. Tarasti)
- **kuntalaisten” herkkä” kuuleminen, -**
-saatiin uusi väylä kuntalaisten osallistumis -ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi ,pätöksenteko on lähellä ihmistä ja ympäristöongelmien syntyä
- **tärkeitä lakisääteisiä tehtäviä:**
 - **viranomaistehtävät ja yleiset ympäristönsuojelun edistämistehtävät, molemmat lakisääteisiä! Vieläkin...**

Uusia lakisääteisiä keinoja -miten ympäristöasiat kaikkeen päätöksentekoon,

-läpäisyperiaattella; ympäristönsuojelu huomioon kaikissa päätöksissä

- yhteistyöllä (velvoite) kunnan sisällä ympäristö on otettava tasavertaisena huomioon muiden asioiden rinnalla päätöksenteon pohjaksi) ,

-huolehtimalla ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä

-antamalla lausuntoja ja

-tekemällä esityksiä ja aloitteita

ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista kunnan muille viranomaisille!

-lopuksi vielä kirjattiin että lautakunnalla on *oikeus saada tietoa* ja sen

- tulee *huolehtia mukaan ympäristön tilan seurannasta* sekä siihen liittyvistä *selvityksistä ja tutkimuksista*

Kyhlin nojalla voimme ja meidän tulee ,

jatkaa yleistä ympäristönsuojelun edistämistyötämme ja -ja vaatia myös sille edellytykset ja voimavarat.

Lopuksi terveiset Simo Mäkiseltä:(: 21.7.2006) otteita kirjeestä:

Arvostan tarjoustasi osallistua KYHL:n juhlapäiviin. Minulla on pelkästään hyviä muistoja monista Lammin käynneistä ja yhteistyöstä kuntasektorin ja ysviläisten kanssa.

Olen aina ihmetellyt ja ihailut, miten kuntien virkamiehet jaksavat tehdä työtään kovenevissa paineissa. Väki ei ole lisääntynyt ainakaan keskisuurissa ja pienissä kunnissa.

Jokaisen pitäisi olla tuhattaituri, eikä sekään riitä.

Virassa ollessani täytyi usein tunnustaa, miten vähän ministeriö todellisuudessa kykeni tai osasi tukea toimintaanne. Harvoilla virkamiehillä ministeriössä ei liene edes hämää käsitystä siitä, miten ja millä voimavaroilla ympäristönsuojelutehtäviä kunnissa hoidetaan. Toivottavasti tilanne on mennyt parempaan suuntaan.

Riston muutaman vuoden takainen selvitys ehdotuksineen oli ainakin ansiokas. Lieneekö sen pohjalta tapahtunut mitään.

Välitä onnittelut päiville ja lämpimät terveiset kaikille tutuille!

Menestystä työssä!